

Suvestinė redakcija nuo 2024-02-21

Isakymas paskelbtas: TAR 2019-09-23, i. k. 2019-14981

Nauja redakcija nuo 2024-02-21:

Nr. [B1-242](#), 2024-02-20, paskelbta TAR 2024-02-20, i. k. 2024-03134

**VALSTYBINĖS MAISTO IR VETERINARIJOS TARNYBOS
DIREKTORIUS**

**ĮSAKYMAS
DĖL VERŠELIŲ GEROVĖS REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO**

2019 m. rugsėjo 20 d. Nr. B1-689

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatymo 3 straipsnio 9 dalies 2 punktu ir įgyvendindamas 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvą 2008/119/EB, nustatančią būtiniausius veršelių apsaugos standartus, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/625:

1. T v i r t i n u Veršelių gerovės reikalavimus (pridedama).

2. P a v e d u :

2.1. Veršelių gerovės reikalavimų laikymosi priežiūrą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Priežiūros departamento apygardų priežiūros skyriams;

2.2. Veršelių gerovės reikalavimų 26 punkte nustatytų funkcijų vykdymą Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Maisto ir veterinarijos politikos departamento Gyvūnų gerovės skyriui.

Direktorius pavaduotojas,
pavadojantis direktorių

Vidmantas Paulauskas

PATVIRTINTA

Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
direktoriatas 2019 m. rugsėjo 20 d.
įsakymu Nr. B1-689

VERŠELIŲ GEROVĖS REIKALAVIMAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Veršelių gerovės reikalavimai (toliau – Reikalavimai) nustato minimalius auginamų ir penimų veršelių gerovės reikalavimus.

2. Vartojamos sąvokos:

2.1. **Veršelis** – galvijai iki šešių mėnesių amžiaus.

2.2. **Veršidė** – tvartas veršeliams iki šešių mėnesių amžiaus laikyti.

2.3. **Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba** (toliau – VMVT) – Lietuvos Respublikos kompetentinga institucija, atsakinga už ūkinių gyvūnų gerovės kontrolę.

2.4. Kitos Reikalavimuose vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, vartojamas Lietuvos Respublikos gyvūnų gerovės ir apsaugos įstatyme, Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimuose, patvirtintuose Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymu Nr. B1-690 „Dėl Ūkinių gyvūnų gerovės reikalavimų patvirtinimo“.

II SKYRIUS VERŠELIŲ GEROVĖS REIKALAVIMAI

3. Veršelių laikytojai turi užtikrinti šių Reikalavimų laikymąsi.

4. Vyresnis negu aštuonių savaičių veršelis neturi būti laikomas individualiame garde, išskyrus tuos atvejus, kai privatus veterinarijos gydytojas patvirtina, kad veršelis dėl susirgimo arba elgsenos sutrikimų turi būti atskirtas nuo kitų veršelių gydymui. Šiuo atveju individualaus gardo plotis turi būti ne mažesnis kaip stovinio veršelio aukštis ties ketera, o ilgis – ne mažesnis už veršelio ilgį nuo nosies galo iki sėdynkaulio gumburo krašto, padaugintą iš koeficiento 1,1. Individualių veršelių gardų sienos negali būti aklinos, jose turi būti tarpai, kad veršeliai galėtų matyti ir liesti vienas kitą; ši nuostata netaikoma individualiems gardams, kuriuose izoliuotai laikomi sergantys veršeliai.

5. Laikant veršelius garduose grupėmis, turi būti atsižvelgiama į veršelių svorį. Vienam veršeliui, sveriančiam:

5.1. iki 150 kg, turi būti suteikiama ne mažiau kaip 1,5 m² grindų ploto;

5.2. nuo 150 kg iki 220 kg, – 1,7 m² grindų ploto;

5.3. 220 kg ir daugiau, – 1,8 m² grindų ploto.

6. Reikalavimų 4 ir 5 punkto nuostatos netaikomos:

6.1. veršidėms, kuriose laikoma mažiau kaip šeši veršeliai;

6.2. veršeliams žindukliams, laikomiems su karvėmis.

7. Medžiagos, naudojamos veršidėms statyti ir gardams įrengti, bei įrenginiai, prie kurių gali liestis veršeliai, turi būti nekenksmingi veršeliams, lengvai valomi ir dezinfekuojami.

8. Veršidėse elektros įranga ir prietaisai turi būti įrengti ir izoliuoti taip, kad veršeliai būtų apsaugoti nuo elektros poveikio.

9. Veršidės izoliacija, šildymas ir vėdinimas turi būti toks, kad oro judėjimas, dulkių kiekis, temperatūra, santykinė oro drėgmė ir dujų koncentracija ore būtų nekenksmingi veršeliams.

10. Visi veršelių sveikatai ir gerovei svarbūs automatiniai arba mechaniniai įrenginiai turi būti bent kartą per dieną patikrinami. Aptikus gedimų, jie turi būti nedelsiant pašalinti arba, jei pašalinti negalima, turi būti imamasi priemonių apsaugoti veršelių sveikatą ir gerovę, ypač taikant alternatyvius šėrimo metodus bei palaikant geras aplinkos sąlygas. Jei veršidėje naudojama dirbtinė ventiliacijos sistema, turi būti įrengta atsarginė ventiliacijos sistema, kuri užtikrintų pakankamą oro kaitą veršidėje ir apsaugotų veršelių sveikatą ir gerovę, sutrikus pagrindinės ventiliacijos sistemos darbui. Turi būti įrengta automatinė įspėjimo apie ventiliacijos sistemos gedimus sistema, kuri turi būti reguliariai tikrinama.

11. Veršeliai veršidėse neturi būti visą laiką laikomi tamsoje. Atsižvelgus į veršelių elgsenos ir fiziologinius poreikius, veršidėse turi būti naudojamas natūralus arba dirbtinis apšvietimas. Dirbtinio apšvietimo trukmė turi atitikti natūralaus apšvietimo laiką, t. y. nuo 9.00 iki 17.00 val. Veršidėse turi būti įrengtas nešiojamasis arba stacionarusis šviestuvai, kad veršelius būtų galima kruopščiai apžiūrėti bet kuriuo metu.

12. Veršelių savininkas arba atsakingas asmuo visus veršidėje laikomus veršelius turi apžiūrėti bent du kartus per dieną, o laikomus lauke – bent kartą per dieną. Sergantys arba sužeisti (susižeidę) veršeliai turi būti nedelsiant ir tinkamai gydomi. Kai veršelio sveikatos būklė negerėja, būtina kuo skubiau kreiptis į privatų veterinarinį gydytoją. Jei reikia, sergantys arba sužeisti veršeliai turi būti izoliuojami atitinkamose patalpose, kuriose yra sausi ir patogūs guoliai.

13. Veršeliai turi būti laikomi taip, kad galėtų laisvai atsigulti, atsistoti, pailsėti ir patenkinti etologinius poreikius.

14. Veršeliai negali būti rišami, išskyrus grupėmis laikomus veršelius, kurie gali būti pririšami ne ilgesniam kaip vienos valandos laikotarpiui, kai veršeliai girdomi pienu arba pieno pakaitalu. Jei veršeliai rišami saitais, saitai neturi žaloti veršelių, turi būti reguliariai tikrinami ir prireikus pritaikomi, kad būtų patogūs. Saitai veršeliams pririšti turi būti padaryti taip, kad veršeliai neužsismaugtų arba nesusižeistų ir galėtų laisvai atsigulti, atsistoti, pailsėti ir patenkinti etologinius poreikius.

15. Veršidės, gardai, įrenginiai ir loviai turi būti reguliariai valomi ir dezinfekuojami, kad būtų išvengta veršelių užsikrėtimo ir ligos sukėlėjų kaupimosi.

16. Mėšlas, srutos ir nesuėsti pašarai turi būti reguliariai šalinami, kad nebūtų nemalonaus kvapo, kuris galėtų privilioti musių arba graužikų.

17. Veršidės grindys turi būti lygios, bet neslidžios, kad veršeliai nesusižeistų, ir įrengtos taip, kad veršeliai nesusižeisdami arba nesikankindami galėtų ant jų stovėti arba gulėti. Grindų danga turi būti pritaikyta tam tikro dydžio ir svorio veršeliams, sudaryti tvirtą, lygų ir patvarų paviršių.

18. Veršelių guolis turi būti patogus, švarus ir sausas, neturi neigiamai veikti veršelių. Visiems iki dviejų savaičių amžiaus veršeliams garduose turi būti pakreikta tinkamų pakratų.

19. Veršeliai turi būti šeriami atsižvelgiant į jų amžių, svorį, elgsenos ir fiziologinius poreikius, kad jie būtų sveiki ir gerai jaustųsi. Jų pašare turi būti pakankamai geležies, kad hemoglobino kiekis veršelio kraujyje būtų ne mažesnis kaip 4,5 mmol/l. Kiekvienas vyresnis negu dviejų savaičių amžiaus veršelis kas dieną turi gauti ląstelienos, kurios kiekis nuo 50 g aštuonių savaičių veršeliui turi būti reguliariai didinamas iki 250 g dvidešimties savaičių veršeliui.

20. Veršeliams neturi būti dedamas antsnukis.

21. Veršeliai turi būti šeriami bent du kartus per parą. Laikant veršelius grupėmis ir skiriant ribotą pašarų kiekį arba naudojant automatinę šėrimo sistemą, visi veršeliai turi gauti pašarą vienu metu.

22. Visi vyresni negu dviejų savaičių amžiaus veršeliai turi gauti pakankamą kiekį tinkamo vandens arba turi patenkinti skysčių poreikį gerdami kitokių skysčių. Jeigu oras karštas arba veršeliai serga, jie turi nuolat turėti pakankamai tinkamo vandens.

23. Veršelių šėrimo ir girdymo sistema turi būti sukonstruota, įrengta ir prižiūrima taip, kad būtų išvengta pašarų ir vandens užteršimo.

24. Kiekvienas gimęs veršelis turi gauti kuo greičiau galvijo krekenų. Bet kuriuo atveju gimęs veršelis turi gauti galvijo krekenų per pirmąsias šešias valandas.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. VMVT, vadovaudamasi 2017 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2017/625 dėl oficialios kontrolės ir kitos oficialios veiklos, kuri vykdoma siekiant užtikrinti maisto ir pašarų srities teisės aktų bei gyvūnų sveikatos ir gerovės, augalų sveikatos ir augalų apsaugos produktų taisyklių taikymą, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 999/2001, (EB) Nr. 396/2005, (EB) Nr. 1069/2009, (EB) Nr. 1107/2009, (ES) Nr. 1151/2012, (ES) Nr. 652/2014, (ES) 2016/429 ir (ES) 2016/2031, Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1/2005 ir (EB) Nr. 1099/2009 bei Tarybos direktyvos 98/58/EB, 1999/74/EB, 2007/43/EB, 2008/119/EB ir 2008/120/EB, ir kuriuo panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 854/2004 ir (EB) Nr. 882/2004, Tarybos direktyvos 89/608/EEB, 89/662/EEB, 90/425/EEB, 91/496/EEB, 96/23/EB, 96/93/EB ir 97/78/EB bei Tarybos sprendimas 92/438/EEB (Oficialios kontrolės reglamentas), su visais pakeitimais, jį įgyvendinamaisiais teisės aktais, Ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2015 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. B1-59 „Dėl Ūkio subjektų veiklos patikrinimų taisyklių patvirtinimo“, ir kitais gyvūnų gerovę ir valstybinę veterinarinę kontrolę reglamentuojančiais teisės aktais, kontroliuoja Reikalavimų įgyvendinimą.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-242](#), 2024-02-20, paskelbta TAR 2024-02-20, i. k. 2024-03134

26. Ne vėliau kaip iki kiekvienų metų rugpjūčio 31 dienos VMVT turi parengti ir pateikti metinę (praėjusių metų) ūkių, kuriuose laikomi veršeliai, patikrinimų dėl atitikties Reikalavimams ataskaitą (toliau – ataskaita) Europos Komisijai. Prie ataskaitos turi būti pridedama ūkių, kuriuose laikomi veršeliai, patikrinimų metu nustatytų pažeidimų analizė ir nacionalinis veiksmų planas, kuriuo siekiama užtikrinti, kad ūkiuose, kuriuose laikomi veršeliai, nustatyti pažeidimai nepasikartotų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [B1-242](#), 2024-02-20, paskelbta TAR 2024-02-20, i. k. 2024-03134

27. Veršelių laikytojams ar savininkams už Reikalavimų pažeidimus taikoma teisės aktuose nustatyta atsakomybė.

Pakeitimai:

1.

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Įsakymas

Nr. [B1-242](#), 2024-02-20, paskelbta TAR 2024-02-20, i. k. 2024-03134

Dėl Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2019 m. rugsėjo 20 d. įsakymo Nr. B1-689 „Dėl Veršelių gerovės reikalavimų patvirtinimo“ pakeitimo